ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 46.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, *18-го Іюня* — **1846** — *Wilno.* WTOREK, *18-go Czerwca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 13 *Іюня.*

7-го Іюня, утромъ, Ея Величество Государыня Императрица съ Ея Императорскимъ Высочествомъ Великою Княжною Ольгою Николаевною изволила прибыть въ Санктпетербургъ—въ первый разъ по возвращеніи Своемъ изъ путешествія, и. отслушавъ въ Казанскомъ Соборѣ благодарственное Господу Богу молебствіе, отправилась въ Зимній Дворецъ. Вѣсть о намѣреніи Ея Императорскаго Величества посѣтить столицу быстро разнеслась по всему городу, и народъ съ ранняго утра толпился передъ Соборомъ, горя желаніемъ узрѣть драгоцѣнныя черты благодушной своей Монархини, столь долгое время находившейся въ отсутствіи отъ своихъ вѣрноподданныхъ. Многочисленныя толпы народа ожидали Государыню также и передъ Дворцомъ и изъявляли счастіе свое нелицемѣрными знаками искренняго усердія. Вечеромъ, весь городъ освѣтился огнемъ—краснорѣчивой эмблеммой

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 13 *go Czerwca.*

Dnia 7-go Czerwca z rana, N. Cesarzowa Jej Mość z J. C. Wysokością Wielką Xiężniczką Olgą Nikołajewną raczyła przybyć do St. Petersburga, poraz piérwszy od Swego powrótu z podróży, i wysłuchawszy w Kazańskim Soborze dziękczynnego nabożeństwa, udała się do Zimowego Pałacu. Wiadomość o zamiarze N Pani odwiedzenia Stolicy, szybko rozeszła się po całém mieście i lud od rana kupił się dokoła Soboru pałając żądzą oglądania drogiego oblicza dobrotliwéj Swojéj Monarchini, od tak dawna oddalonéj od Swych wiernych poddanych. Liczne tłumy ludu oczekiwały też na N. Panią przed pałacem i okazywały swą radość oznakami nieudanego przywiązania. Wieczorem całe miasto zajaśniało ogniami; na rozmaitych punktach Petersburga urządzone były umyślnie na ten cel różnowzore illuminacye; mnogie publiczne i prywatne gmachy były oświecone nadzwyczaj wspaniale, a Perspektywa Newska, wraz z przyległemi ulicami, przed-

СМѢСЬ.

—

Обряды при похоронахъ и при избраніи Папы.

—

I.

Новендіалы. Конгрегаціи. Святая Коллегія.

Кончина Начальника Католической Церкви и избраніе его преемника суть событія, обращающія нынѣ на себя вниманіе всего христіанскаго міра. И потому мы считаетъ неизлишнимъ представить здѣсь въ краткихъ чертахъ обряды, соблюдаемые при сихъ случаяхъ въ Римѣ.

Лишь только Папа скончается, кардиналъ-камергеръ (*Camerlengo*) отправляется въ папскій дворецъ. Лице усопшаго бываетъ закрыто бѣлымъ покрываломъ. Когда поднимутъ оное, кардиналъ камергеръ троекратно ударяетъ въ голову Папы маленькимъ серебрянымъ молоткомъ, при троекратномъ возглашеніи его перваго имени; послѣ чего, обратившись къ присутствующимъ, говоритъ: „Папа дѣйствительно скончался" (*Il Papa é realmente morto*). За симъ составляетъ актъ кончины и извѣщаетъ объ этомъ Римскій сенатъ, по повелѣнію коего большой колоколъ на капитолійской башнѣ возвѣщаетъ о семъ событіи горожанъ и даетъ знакъ для звона во всѣхъ прочихъ церквахъ, который неумолкаетъ въ продолженіи часа.

ROZMAITOŚCI.

—

Obrzędy przy pogrzebie i przy obiorze Papieża.

—

I.

Novendiali. Kongregacye przed Konklawe. Św. Kollegium.

Śmierć Naczelnika Katolickiego Kościoła i wybór jego następcy, są to wypadki, zwracające na się w téj chwili uwagę całego chrześciaństwa. Sądzimy więc za rzecz stosowną, skreślić tu pokrótce obrzędy, jakie przy tych okolicznościach w Rzymie zachowywane bywają.

Skoro Papież zamknie powieki, Kardynał-Szambelan (Camerlengo) udaje się do Papiezkiego pałacu. Twarz umarłego okryta jest białą zasłoną. Gdy ją podniosą, Kardynał-Szambelan uderza potrzykroć w głowę Papieża małym młoteczkiem srébrnym, i również trzy razy woła go po imieniu chrzestném; poczém, obracając się do obecnych mówi: „Papież rzeczywiście umarł" (*Il Papa é realmente morto*). Następnie poleca Notaryuszowi spisać protokoł zejścia (co tenże klęcząc dopełnia), i donosi o tém Senatorowi Rzymskiemu, za którego rozkazem wielki dzwon z wieży Kapitolińskiéj ogłasza tę nowinę miastu i daje hasło dzwonom wszystkich innych kościołów, które brzmią przez całą godzinę.

русскаго горячаго чувства. Въ разныхъ мѣстахъ Петербурга устроены были, нарочно для этого событія, разнообразныя иллюминаціи; многія публичныя и частныя зданія были иллюминованы чрезвычайно-великолѣпно; но Невскій-Проспектъ съ прилегающими къ нему улицами отъ Знаменскаго-Моста до Адмиралтейства представлялъ по обѣимъ сторонамъ своимъ почти сплошную стѣну огня, расположеннаго въ самыхъ искусныхъ и разнообразныхъ формахъ; не было почти ни одного дома, передъ которымъ не горѣли бы, во всю длину его, блестящія тысячами огней арки, пирамиды, пальмы и исполинскія звѣзды съ вензеловымъ именемъ Августѣйшей Виновницы торжества; иные домы были покрыты огнемъ сверху до низу—отъ крыши до троттуара. На нѣкоторыхъ площадяхъ и балконахъ домовъ раздавалась громкая музыка. Все Петербургское населеніе при тихой, теплой погодѣ, густыми массами толпилось до поздней ночи на Невскомъ-Проспектѣ, Большой и Малой Морскихъ и другихъ ближайшихъ улицахъ, въ благоговѣйной тишинѣ и порядкѣ, совершая это истинно-народное празднество.

stawiały z obustron prawie nieprzerwaną ścianę ognia, ułożoną w najkunsztowniejsze i najbardziéj urozmaicone kształty. Nie było prawie domu, przed którymby nie pałały, wzdłuż całéj jego ściany, jaśniejące tysiącznemi ogniami arki, piramidy, palmy i olbrzymie gwiazdy z cyfrą Imienia Najjaśniejszej Pani; wiele domów było pokrytych ogniem od wierzchu do dołu od dachu do trotuaru. Na niektórych placach i balkonach domów dawały się słyszeć huczne odgłosy muzyki. Cała ludność Petersburga, wśród cichéj i ciepłéj pogody, massami tłoczyła się do późnéj nocy na Newskiéj Perspektywie, Wielkiéj i Małéj Morskiéj, i innych pobliższych ulicach, w pełnéj przejęcia cichości i porządku obchodząc to prawdziwie narodowe święto.

—

Высочайшимъ Приказомъ 17-го Мая, произведены, за отличіе по службѣ, изъ Полковниковъ въ Генералъ-Маіоры, состоящіе по Кавалеріи: Старшій Адъютантъ Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи, *Заболоцкій*, съ назначеніемъ состоять при Главнокомандующемъ Дѣйствующею Арміею и по Кавалеріи, Командующій Закавказскимъ Конно-Мусульманскимъ Полкомъ, Князь *Бебутовъ 2-й*, съ оставленіемъ Командующимъ симъ Полкомъ и по Кавалеріи. Находящійся въ Запасныхъ Войскахъ, Генералъ-Маіоръ *Скалонъ*, назначенъ Комендантомъ въ городъ Архангельскъ, съ оставленіемъ по Кавалеріи.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 17-go Maja, mianowani za odznaczenie się w służbie, z Półkowników Jenerał-Majorami, liczący się w Jeździe: Starszy Adjutant Głównego Sztabu Czynnéj Armii *Zabolocki*, z przeznaczeniem zostawania przy Głównodowodzącym Czynną Armią i z liczeniem się w Jeździe, oraz Dowodzący Zakaukazkim Półkiem Konnych-Muzułmanów, Xiążę *Bebutow 2 gi*, z pozostaniem Dowódzcą tegoż Półku i z liczeniem się w Jeździe. Znajdujący się w Zapaśnych Wojskach, Jenerał Major *Skalon*, mianowany Komendantem miasta Archangielska, z pozostaniem w Jeździe.

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, 30-го Марта, Всемилостивѣйше сопричислены къ Орденамъ: Св. Анны 1-й степени, Предсѣдательствующій въ Римско-Католической Духовной Коллегіи Епископъ Казиміръ *Дмоховскій*; — Св. Станислава 1-й степени: Епископы Номинаты, Управляющіе Епархіями: Тельшевскою, Іоаннъ *Гинтилло* и Минскою Павелъ *Рава*.

-- Przez Najwyższy Imienny Ukaz, 30-go Marca, Najłaskawiéj policzeni do Orderów: Św. Anny 1-éj klassy: Prezydujący w Kollegium Duchownem Rzymsko-Katolickiém, Biskup Kazimierz *Dmóchowski*; i Św. Stanisława 1-éj klassy: Biskupi Nominaci, Zarządzający Dyecezyami: Telszewską, Jan *Gintyllo*, i Mińską, Paweł *Rawa*.

— Высочайшими Именными Указами, 30-го Марта, сопричислены къ ордену Св. Анны 2-й степени, Императорскою Короною украшенному: Членъ Римско-Католической Духовной Коллегіи, Прелатъ Венцславъ *Жилинскій*;—той же степени безъ украшенія: Засѣдатели Римско-Католической Духовной Коллегіи, Прелаты: Антоній *Фіалковскій*, Доминикъ *Мощинскій* и Ректоръ Римско-Католической Духовной Академіи, Каноникъ Игнатій *Головинскій*; — 3-й степени: Генеральный Викарій Луцко-Житомирской Епархіи, Прелатъ Станиславъ *Ловицкій*; Засѣдатели

— Przez Najwyższe Imienne Ukazy, tejże daty, zostali policzeni do Orderu Św. Anny 2-éj klassy, Cesarską Koroną ozdobionego: Członek Rzymsko-Katolickiego Duchownego Kollegium, Prałat Wacław *Zyliński*; tejże klassy bez ozdoby: Assessorowie Rzymsko-Katolickiego Duchownego Kollegium, Prałaci: Antoni *Fiałkowski*, Dominik *Moszczyński*, i Rektor Rzymsko-Katolickiéj Duchownéj Akademii, Kanonik Ignacy *Hołowiński*;—trzeciéj klassy: Jeneralny Wikaryusz Łucko-Żytomirskiéj Dyecezyi, Prałat Stanisław *Łowecki*: Assessorowie Rzymsko Katolickiego Duchownego Kollegium, Prałaci; Wiktor *Markie-*

Тѣло покойнаго Папы послѣ бальзамированія, облачають въ священническія ризы, и переносятъ съ торжественнымъ ходомъ въ сикстинскую капеллу, гдѣ послѣ помѣщенія на великолѣпномъ катафалкѣ, оставляютъ для народнаго посѣщенія. Пенитенціаріи св. Петра, стоя вокругъ катафалка, совершаютъ, въ продолженіе трехъ дней, молитвы за упокой усопшихъ. Если Папа скончается въ Квиринальскомъ дворцѣ, то бренные его останки несутъ, съ большимъ великолѣпіемъ, чрезъ городъ, въ ватиканскій дворецъ, въ коемъ находится сикстинская капелла Погребальный ходъ слѣдуетъ указанными разъ на всегда улицами, которыя отъ—того и именуются „Папскимъ путемъ“ (*Strada Papele*) Войска, музыка, чиновники, Пенитенціаріи св. Петра съ факелами, совершающіе вслухъ молитвы за упокой усопшихъ, и швейцарская гвардія, окружаютъ погребальную колесницу, запряженную шестерскою бѣлыхъ лошаковъ, покрытыхъ черною матеріею. Отрядъ карабинеровъ и артиллеріи съ семью пушками, замыкаетъ шествіе. Улицы, чрезъ которыя слѣдуетъ погребальный ходъ, освѣщены по обѣимъ сторонамъ большими факелами, помѣщенными одинъ подлѣ другаго.

Ciało zmarłego Papieża, po nabalsamowaniu, przyobleka się w szaty kapłańskie i przenosi się w uroczystéj processyi do kaplicy Syxtyńskiéj, gdzie złożone na wspaniałym katafalku, wystawione jest na widok publiczny. Penitencyaryusze św. Piotra, stojąc na około katafalku, odmawiają przez trzy dni modlitwy za umarłych. Jeśliby Papież umarł w pałacu Kwirynalskim, natenczas ciało jego prowadzone jest z wielką wspaniałością przez miasto, do pałacu Watykańskiego, gdzie się właśnie kaplica Syxtyńska znajduje. Orszak przechodzi przez wskazane raz na zawsze ulice, które przeto noszą w Rzymie nazwisko „Drogi Papiezkiéj“ (*Strada Papale*). Wojsko, muzyka, urzędnicy, Penitencyarosze św. Piotra z pochodniami, odmawiający głośno modlitwy za umarłych, i gwardya Szwajcarska, otaczają wóz pogrzebowy, zaprzężony sześcią białemi mułami, okrytemi kirem. Oddział karabinierów i artylleryi z siedmiu działami zamykają orszak. Ulice przez które przechodzi, oświecone są po obu stronach wielkiemi pochodniami, w małéj bardzo od siebie odległości.

Послѣ трехдневнаго пребыванія въ сикстинской капеллѣ, тѣло усопшаго Папы переносятъ въ церковь св. Петра, гдѣ кладутъ въ придѣлѣ Евхаристіи на катафалкѣ, устроенномъ такимъ образомъ, что ноги покойнаго выставляются на другую сторону желѣзной рѣшетки, составляющей входъ въ придѣлъ, чтобы народъ могъ цѣловать оныя. Въ продолженіи трехъ дней, всѣ жители Рима могутъ воздавать

Po trzydniowéj wystawie w kaplicy Syxtyńskiéj, ciało zmarłego Papieża przenosi się do kościoła św. Piotra, gdzie jest złożone w kaplicy Najświętszego Sakramentu, na katafalku urządzonym w ten sposób iż nogi zmarłego wystają za żelazną kratę, tworzącą wejście do kaplicy, aby lud mógł je całować. Przez trzy dni wszyscy mieszkańcy Rzymu, mogą oddawać zwłokom ten ostatni hołd czci i miłości. Po skończonéj tym sposobem wystawie, ciało kła-

Римско Католической Духовной Коллегіи, Прелаты: Викторъ *Маркевичъ* и Іосифъ *Крыжановскій*: Ректоръ Луцко-Житомирской Семинаріи, Прелатъ Іоаннъ *Куликовскій*; Оффиціалъ Тельшевской Консисторіи, Каноникъ Іосифъ *Гинята*; Инспекторъ Римско-Католической Духовной Академіи, Каноникъ Викентій *Липскій*; Визитаторъ Монастырей Минской Епархіи, Священникъ *Торосевичъ*; Професоры Римско-Католической Духовной Академіи: Каноникъ Антоній *Якубельскій*, и Священники: Іосифъ *Боровскій* и Адольфъ *Багенскій*.

wicz i Józef *Kryżanowski*, Rektor Łucko-Żytomierskiego Seminaryum, Prałat Jan *Kulikowski*; Officyał Telszewskiego Konsystorza, Kanonik Józef *Ginata*; Inspektor Rzymsko-Katolickiéj Duchownéj Akademii, Kanonik Wincenty *Lipski*; Wizytator Klasztorów Mińskiéj Dyecezyi, Xiądz *Torosiewicz*; Professorowie Rzymsko-Katolickiéj Duchownéj Akademii: Kanonik Antoni *Jakubielski*, i Xięża: Józef *Borowski* i Adolf *Bagieński*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 9 Іюня.

Вчера, палата перовъ приняла 93 голосами противъ 41 проектъ о западной отрасли желѣзной дороги, и 78 голосами противъ 49 проектъ средней отрасли. Проектъ желѣзной дороги изъ Сентъ-Дизье въ Гре, принятъ 72 голосами противъ 52. Столь незначительное большинство доказываетъ, что многіе перы неохотно видятъ возрастающее число желѣзныхъ дорогъ.

— Палата депутатовъ разсматриваетъ проектъ кредита для Альжиріи.

— Въ палатѣ депутатовъ находится теперь 184 чиновника отъ короны, изъ которыхъ 151 министерскій и 33 оппозиціонныхъ. По словамъ *Constitutionnel*, 90 новыхъ чиновниковъ записались кандидатами при выборахъ. Ежели бы всѣ они были избраны, то въ палатѣ состояло бы 249 чиновниковъ.

— По силѣ королевскаго постановленія отъ 24-го Мая, распущенъ тулузскій городскій совѣтъ; префектъ пригласилъ избирателей къ 1-му Августа, для избранія новаго совѣта. Распущеніе это послѣдовало потому, что сказанный совѣтъ требовалъ возстановленія уничтоженной, за пять предъ симъ лѣтъ, тамошней національной гвардіи, и, какъ извѣстно, отказывалъ въ одобреніи адреса къ Королю, по поводу благополучнаго избѣжанія опасности отъ покушенія Леконта.

— Въ *Presse* пишутъ, что Король получилъ отъ Мегмеда Али письмо, въ которомъ онъ чувствительно благодаритъ за ласковый пріемъ Ибрагима при французскомъ дворѣ.

— Англійскій посланникъ, лордъ Коулей отправился вчера въ Лондонъ.

— Изъ Альжиріи получены извѣстія отъ 3-го с. м. Герцогъ Омальскій прибылъ въ означенный день въ Альжиръ, а вечеромъ маршалъ Бюжо выѣхалъ въ Оранъ. О Абд-эль Кадерѣ нѣтъ никакихъ извѣстій.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 9 *czerwca*.

Izba Parów uchwaliła wczoraj, 93 głosami przeciw 41, projekt żelaznéj drogi zachodniéj, zaś 78 przeciw 49, podobnyż projekt drogi środkowéj. Kolej żelazna z St. Dizier do Gray przeszła 72 głosami przeciw 52. Tak mała większość dowodzi, że wielu Parów niechętnie widzi wzrastającą liczbę dróg żelaznych.

— Izba Deputowanych zajmuje się rozbiorem kredytu dla Algieryi.

— W Izbie Deputowanych zasiada teraz 184 urzędników koronnych, z których 151 ministeryalnych a 33 opozycyjnych. Według *Constitutionnel*, 90 nowych urzędników wystąpić mają jako kandydaci do wyborów. Gdyby ci wszyscy zostali wybrani, znajdowałoby się w Izbie 249 urzędników koronnych.

— Postanowieniem Królewskiem z d. 24 Maja, Rada municypalna w Tuluzie rozwiązaną została. Prefekt wezwał wyborców na dzień 1 sierpnia dla wybrania nowéj. Rozwiązana Rada żądała przywrócenia zwiniętéj od pięciu lat gwardyi narodowéj, i jak wiadomo, nie mogła się zgodzić na uchwałę adressu do Króla, z powodu szczęśliwego uniknienia zamachu Lecomta.

— *Presse* donosi, że Król otrzymał list od Mehmed-Alego, w którym tenże składa Monarsze uprzejme dzięki, za nader łaskawe przyjęcie Ibrahima na dworze francuzkim.

— Poseł angielski, Lord Cowley, odjechał wczoraj do Londynu.

— Wiadomości z Algieru dochodzą do 3-go b. m. Xiążę Aumale w pomienionym dniu przybył do tegoż miasta, a Marszałek Bugeaud miał odjechać wieczorem do Oranu. O Abd-el-Kaderze niema żadnych wiadomości.

бреннымъ останкамъ сію послѣднюю дань почтенія и любви. Послѣ сего, тѣло кладутъ въ кипарисный гробъ, потомъ въ свинцовой, который помѣщается еще въ деревянный; за симъ переносятъ въ церковные склепы гробъ предшествовавшаго Папы, стоявшій въ особомъ придѣлѣ, гдѣ мѣсто его долженъ занять гробъ вновь умершаго, который будетъ стоять тамъ до тѣхъ поръ, пока не умретъ его преемникъ.

Панихиды, какъ въ Римѣ, такъ въ значительнѣйшихъ городахъ Церковной Области, совершаются въ продолженіи девяти дней, и потому именуются девятидневными (*Novendiali.*) На седьмой день послѣ окончанія прощанія въ придѣлѣ Святыхъ Даровъ, по срединѣ церкви устроиваютъ великолѣпный катафалкъ, украшенный изображеніемъ Папы, и окруженный надписями и эмблеммами, напоминающими главнѣйшія событія его правленія. Катафалкъ сей, по постановленію Александра VII, долженъ стоить не болѣе 2,000 римскихъ скуди (2,500 руб. сер.). Рѣчь на латинскомъ языкѣ, произносимая въ девятый день въ честь усопшаго Папы, проповѣдникомъ, избраннымъ Святою Коллегіею, заключаетъ похоронныя церемоніи.

На другой день, то есть, въ десятый день послѣ кончины Папы, кардиналы собираются къ Божественной Литургіи (*De Spiritu Sancto*), совершаемой Кардиналомъ-Деканомъ, по окончаніи коей избранный Святою Коллегіею прелатъ, произноситъ молитву о имѣющемъ быть избраннымъ Папѣ (*pro eligendo Pontifice*), при чемъ приглашаетъ кардиналовъ ускорить выборъ и избрать достойнѣйшаго.

dzie się do trumny z cyprysu, która wstawia się do trumny ołowianéj, a ta ostatnia zamyka się znowu w drewnianéj; poczém przenoszą do sklepów kościelnych trumnę poprzedniego Papieża, złożoną dotąd w osobnéj kaplicy, gdzie miejsce jéj zajmuje trumna świeżo zmarłego, mająca tam zostawać dopóty, aż następca jego nie umrze.

Nabożeństwo żałobne, tak w Rzymie, jak i w celniejszych miastach Kościelnego Państwa, trwa przez dni dziewięć, i ztąd zowie się dziewięciodniowém (Novendiali). Dnia siódmego, po skończonéj wystawie w kaplicy N. Sakramentu, wznosi się w środku kościoła, wspaniały, wysoki katafalk, ozdobiony portretem Papieża, i otoczony napisami i emblematami, przypominającemi główniejsze wypadki jego panowania. Katafalk ten, podług przepisu Alexandra VII, nie powinien kosztować więcéj nad 2,000 skudów Rzymskich (2,500 rub. sr.) Mowa w języku łacińskim, miana w dniu dziewiątym na cześć zmarłego Papieża, przez mówcę, którego samo Święte Kollegium wybiera, zamyka uroczystości pogrzebne.

Nazajutrz, to jest dnia dziesiątego po zgonie Papieża, Kardynałowie zgromadzają na Mszę o Duchu Świętym (*De Spiritu Sancto*), celebrowaną uroczyście przez Kardynała Dziekana, po któréj Prałat, wyznaczony przez Święte Kollegium, odmawia modlitwę za mającego się wybrać Papieża (*pro eligendo Pontifice*); przyczém wzywa Kardynałów, aby pospieszali z wyborem i wybrali najgodniejszego. Mowa ta rozdaje się w druku pomiędzy słucha-

— Епископъ Аррасскій, кардиналъ де ла Туръ д'Овернъ отправился въ Римъ, на конклавъ. Говорятъ, что въ Папы будетъ избранъ кардиналъ Франсони, родившійся въ Генуѣ 1775 года, другъ Іезуитовъ.

— Какъ на Кавказѣ вырублены лѣса, такъ въ Альжиріи будутъ уничтожены обширныя пещеры, служившія донынѣ непріятелю убѣжищемъ. Изъ Мостаганема отправленъ уже транспортъ пороха и другихъ матеріаловъ, и уже взорваны на воздухъ находившіяся въ Бени Зруалѣ пещеры.

— По оффиціальному донесенію, отъ 1 Января 1844 года, въ числѣ 252,383 французскихъ солдатъ, почти половина (124,134) не умѣли ни читать ни писать. Изъ 52,945 рядовыхъ выучились въ военныхъ школахъ: читать 12,910, читать и писать 12,750; считать 6,305, читать, писать и считать 15,776 человѣкъ. Къ этому числу прибавить должно 20,000 унтеръ-офицеровъ, старающихся пріобрѣтать обширнѣйшія познанія; засимъ число учащихся въ военныхъ училищахъ простирается до 73,000 человѣкъ. Сверхъ того гимнастикою занимаются 54,000, а музыкою 400 рядовыхъ.

10 *Іюня.*

Третьяго дня, въ палатѣ депутатовъ, Г. Могенъ обратился къ министру иностранныхъ дѣлъ, съ вопросомъ: можетъ-ли онъ сообщить палатѣ переписки маршала Бюжо съ марокскимъ императоромъ, относительно умерщвленія французскихъ плѣнныхъ? Г. Гизо отвѣчалъ, что полученныя имъ по сему предмету свѣдѣнія слишкомъ неполны, и что можно даже думать, что зло не было столь велико, какъ сначала полагали; посему сообщеніе требуемыхъ Г. Могеномъ бумагъ, сопряжено съ большими неудобствами.

— Въ *Courrier Français* полагаютъ, что если бы маршалъ Бюжо послалъ генералу Каваньяку 400 челов. кавалеріи, то онъ, нападеніемъ на деиру Абд эль Кадера, предупредилъ бы умерщленіе французскихъ плѣнныхъ. Въ означенномъ журналѣ пишутъ кромѣ того, что одинъ изъ извѣстныхъ купцевъ предложилъ склонить Бу Гамеда выдать плѣнныхъ за соотвѣтственное, въ соразмѣрности чиновъ ихъ, вознагражденіе, но что предложеніе это было отвергнуто.

— На дняхъ, Король, со всею фамиліею, посѣтилъ удѣльное свое имѣніе Ренси, лежащее по тракту въ Германію. Его Величество, въ сопровожденіи своего семейства, поочередно осматриваетъ свои помѣстья, дабы, какъ слышно, передать ихъ своимъ дѣтямъ, по силѣ духовнаго завѣщанія.

— Въ тулонскихъ журналахъ пишутъ, что кабинетъ приготовляетъ новую экспедицію въ Альжирію, противъ пограничныхъ марокскихъ племенъ. Экспедиціею будетъ начальствовать маршалъ Бюжо. Въ

— Kardynał de la Tour d'Auvergne, Biskup z Arras, wyjechał do Rzymu na Konklawe. Głoszą tu, że Kardynał Fransoni, urodzony w Genui 10 grudnia 1775 roku, przyjaciel Jezuitów, ma być wyniesiony na tron Papiezki.

— Jak na Kaukazie lasy, tak w Algieryi będą zniszczone znajdujące się w znacznéj liczbie obszerne jaskinie, które nieprzyjacielowi dotychczas za schronienie służyły. Z Mostaganem odszedł już transport z prochem i narzędziami minierskiemi, i wysadzono naprzód w powietrze jaskinie, które się znajdowały w Beni-Zrual.

— Według raportu urzędowego z dnia 1-go Stycznia 1844 roku, z 252,383 żołnierzy francuzkich, 124,134 nie umiało czytać i pisać. Z 52,945 żołnierzy uczęszczających do szkół wojskowych, nauczyło się: czytać tylko 12,910, czytac i pisać 12,750, samych rachunków 6,305 czytać pisać i rachować 15,776. Do téj liczby dodać należy 20 000 podoficerów, którzy starają się nabywać obszerniejszych wiadomości; zatém ogólna liczba uczących się w szkołach wojskowych wynosi przeszło 73,000 ludzi. Prócz tego 54,000 żołnierzy uczy się ćwiczeń gimnastych, a muzyki 400.

Dnia 10 *czerwca.*

Zawczoraj w Izbie Deputowanych, P. Mauguin zapytał Ministra spraw zagranicznych, czyby nie mógł złożyć Izbie korespondencyi prowadzonéj między Marszałkiem Bugeaud a Cesarzem Marokkańskim, w przedmiocie uwolnienia, wymordowanych potém jeńców francuzkich? „Udzielone nam w tym przedmiocie wiadomości, odrzekł P. Guizot, są zbyt niedokładne; można nawet wątpić, aby złe było istotnie tak wielkiem, jak z początku mniemano. Sądzę jednakże, że udzielenie żądanych przez P Mauguin papierów, byłoby połączone z wielkiemi trudnościami."

— *Kuryer Francuzki* mniema, że gdyby Marszałek Bugeand posłał był Jenerałowi Cavaignac 400 jezdzców, ten byłby uderzył na deirę Abd-el-Kadera i zapobiegł rzezi jeńców francuzkich. Donosi przytém, że jeden ze znakomitych kupców obiecywał skłonić Bu-Hamedego do wydania jeńców za stosowną do stopnia każdego opłatą, jednakże projekt ten odrzucono.

— Przed kilku dniami, Król, z całą swoją rodziną zwiedził ojczystą majętność Raincy, leżącą przy gościńcu prowadzącym do Niemiec. Król zwiedza kolejno swoje posiadłości, w gronie rodzinném, w celu, jak mówią, oddawania ich kolejno swoim dzieciom, według rozporządzeń testamentowych.

— Według dzienników Tulońskich, gabinet przygotowuje nową wielką wyprawę w Algieryi, przeciw pogranicznym plemionom Marokańskim; wyprawą tą dowodzić

Рѣчь эта раздается слушателямъ—печатная. Прежде, тотчасъ по совершеніи сего обряда, кардиналы отправлялись прямо на конклавъ: но нынѣ собираются прежде, по полудни, въ сикстинскую часовню, откуда торжественно отправляются на мѣсто, гдѣ должно происходить избраніе.

До открытія Конклава, во время Новендіали, кардиналы совершаютъ 10 такъ называемыхъ конгрегацій или собраній. На первой конгрегаціи читаются постановленія Папъ: Григорія X, Юлія II, Пія IV и Григорія XV, касательно Конклава и избранія Папы; и сверхъ сего ломаютъ перстень рыбаря и печати покойнаго Папы служившія для буллъ и бреве. На второй, Святая Коллегія утверждаетъ городскихъ и сельскихъ чиновниковъ. На третьей, избирается для конклава духовникъ; на четвертой, врачи и хирурги; на пятой, аптекари и цирульники; на шестой, послѣдній Кардиналъ-Діаконъ назначаетъ по жребію кельи для кардиналовъ; на седьмой, соображаются прошенія кардиналовъ, желающихъ имѣть при себѣ третьяго Конклависта. Конклависты суть секретари, сопровождающіе каждаго кардинала въ ихъ кельи; закономъ дозволено имѣть ихъ не болѣе двухъ. Званіе это весьма выгодно, ибо кромѣ значительной суммы, назначенной Конклавистамъ и отпускаемой имъ изъ палаты, вновь избранный Папа раздѣляетъ обыкновенно между ними 10,000 римскихъ таллеровъ (11,500 руб. сер.). На осьмой конгрегаціи, избираются три кардинала, долженствующіе утвердить представленныхъ Конклавистовъ; на девятой избираются трое другихъ кардиналовъ, долженствующихъ имѣть надзоръ, чтобы Конклавъ былъ запертъ; на десятой наконецъ,

czów. Niegdyś zaraz po tym obrzędzie, Kardynałowie udawali się na Konklawe; teraz zgromadzają się naprzód po południu w kaplicy Syxtyńskiéj, zkąd dopiéro w uroczystéj processyi udają się do miejsca, gdzie się ma odbywać Konklawe.

Przed Konklawe i podczas Novendiali, Kardynałowie odbywają 10 tak zwanych Kongregacyi czyli zgromadzeń. Na pierwszém odczytują się postanowienia Papieżów: Grzegorza X, Juliusza II, Piusa IV i Grzegorza XV, tyczące się Konklawe i obioru Papieża, jako też łamie się pierścień Rybaka i pieczęci Papieża zmarłego, od Bull i od Breve. Na drugiém, Kollegium Święte potwierdza urzędników miejskich i krajowych. Na trzeciém, wybiera się dla Konklawe spowiednik; na czwartém, lekarze i chirurgi; na piątém, aptekarze i balwierze; na szóstém, ostatni Kardynał-Dyakon wyciąga losem cele dla Kardynałów; na siódmém, roztrząsają się prośby Kardynałów, żądających mieć z sobą trzeciego Konklawistę. Konklawiści, są to Sekretarze, towarzyszący każdemu Kardynałowi do jego celi; prawo pozwala tylko mieć ich dwóch. Miejsce to jest bardzo poszukiwane; gdyż prócz znacznéj summy, przeznaczonéj dla Konklawistów i wydawanéj im z Izby Apostolskiéj, nowoobrany Papież rozdziela zwykle pomiędzy nich 10,000 talarów Rzymskich (11,500 r. sr.). Na ósméj kongregacyi, wybierają się trzéj Kardynałowie, mający potwierdzać podanych Konklawistów; na dziewiątéj, trzéj inni, mający czuwać nad ścisłém zamknięciem Konklawe; na dziesiątéj nakoniec, Kardynałowie, nie mający jeszcze stopnia Dyakona, podają prośby, aby mogli mieć udział w elekcyi Papieża.

Джемма-Газуатъ отправлены значительные запасы пороха, снарядовъ и продовольствія.

— Французскій посланникъ при португальскомъ дворѣ, Г. Варанъ, находившійся 8 мѣсяцевъ въ отпускѣ въ Парижѣ, получилъ повелѣніе немедленно отправиться къ своему посту, и, вслѣдствіе того, выѣхалъ уже въ Лиссабонъ.

— На островъ Отаити посылаютъ 800 морскихъ солдатъ, на смѣну тамошняго гарнизона.

— Здоровье Г. Созе до—того разстроено, что онъ не можетъ предсѣдательствовать въ палатѣ.

— Монахини содержащія женскую школу въ Монтиньи, (въ департаментѣ Cote d'or), не допустили инспектора элементарныхъ училищъ къ смотру этой школы. Министръ просвѣщенія предписалъ, въ случаѣ вторичнаго сопротивленія со стороны монахинь, упразднить содержимую ими школу.

— Въ Эльбевѣ, столицѣ промышленности суконныхъ издѣлій, произошли на дняхъ смятенія, причиненныя женщинами, занимающимися на заводахъ браковкою шерсти. Одинъ изъ главнѣйшихъ заводчиковъ выписалъ новую машину, которая, какъ эти женщины ошибочно представили себѣ, должна была отнять у нихъ способъ къ пропитанію, заступивъ ихъ мѣсто при браковкѣ. Взволнованныя работницы окружили заводъ съ цѣлію истребить машину, при чемъ необходимо было привезти на пароходѣ изъ Руана баталіонъ 21 го линѣйнаго полка, чтобы возстановить должный порядокъ и спокойствіе.

Англія.

Лондонъ, 8 Іюня.

Сегодня было засѣданіе кабинета, на коемъ присутствовали всѣ министры.

— Ибрагимъ-паша посѣтилъ въ Портсмутѣ морской арсеналъ, а потомъ присутствовалъ на смотрѣ войскъ. Сегодня поутру прибылъ онъ, по желѣзной дорогѣ, въ Лондонъ, и остановился въ приготовленныхъ для него покояхъ, въ домѣ Мивартъ.

— Въ *Globe* пишутъ, что посланники иностранныхъ державъ собрались на совѣщаніе о томъ, какъ имъ поступить въ отношеніи принца Лудовика Наполеона. Говорятъ, что дипломаты сіи постановили, до полученія инструкцій отъ своихъ дворовъ, не входить въ личныя сношенія съ принцемъ.

— Съ мыса доброй надежды получено донесеніе, что губернаторъ Митлендъ объявилъ войну племенамъ Сандили, Тола, Ботинанъ, Гаика и ихъ союзникамъ, и что онъ самъ будетъ лично командовать англійскими войсками. Колонія надѣется примѣрно наказать Кафровъ, кои безпрерывно нападали на нее.

będzie Marszałek Bugeaud. Do Dżemma-Gazuat wysłano znaczne zapasy prochu, kul i żywności.

— P. Varennes, Poseł francuzki przy dworze Portugalskim, bawiący od ośmiu miesięcy za urlopem w Paryżu, otrzymał rozkaz udać się natychmiast do Lizbony, i już odjechał na miejsce swego urzędowania.

— Do Otahiti ma być wysłanych 700 żołnierzy morskich, dla odnowienia załogi.

— P. Sauzet, jest tak cierpiący, że nie może przewodniczyć obradom Izby.

— Zakonnice utrzymujące w Montigni (departamencie Cote d'or), wzbraniały się przyjąć wizytę inspektora szkół elementarnych. Minister oświecenia polecił aby w razie powtórnego oporu ze strony mniszek, szkoła przez nich utrzymywana zwiniętą została.

— W Elbeuf, stolicy przemysłu sukienniczego, zaszły w tych dniach rozruchy, wzbudzone przez kobiety, używane w fabrykach do gatunkowania wełny. Jeden z głównych fabrykantów sprowadził nową machinę, która, jak sobie te kobiéty mylnie wyobraziły, miała odebrać im chleb zastępując ich żmudną pracę. Podburzeni przez nie robotnicy otoczyli fabrykę w celu zniszczenia machiny, i trzeba było sprowadzić statkiem parowym z Rouen batalion 21 pólku linijowego, za którego dopiéro przybyciem spokojność została przywrócona.

Anglia.

Londyn, 8 czerwca.

Dzisiaj odbywała się rada gabinetowa, na któréj wszyscy Ministrowie byli obecni.

— Ibrahim-Basza zwiedził w Portsmouth arsenał morski, potém znajdował się na przeglądzie wojska, a dziś, przed południem, przybył drogą żelazną do Londynu, i wysiadł w przygotowanych dlań pokojach, w hotelu Mivart.

— Czytamy w *Globe*, że Posłowie zagranicznych mocarstw, zebrali się na naradę, jak mają postępować z Xięciem Ludwikiem Napoleonem. Mówią, że postanowili jednozgodnie, aby przed odebraniem instrukcyi od swoich dworów, nie wchodzić w osobiste stosunki z Xięciem.

— Z przylądku Dobréj Nadziei nadeszły wiadomości, które donoszą, że Gubernator Maitland wydał wojnę pokoleniom Sandili, Tola, Botinan, Gaika, i ich sprzymierzeńcom, i że sam naczelnie dowodzić będzie wojskiem angielskiém. Osada spodziewa się przykładnego ukarania Kafrów, którzy ustawnie napadali na nią.

кардиналы, не имѣющіе еще званія Діаконовъ, подаютъ прошенія о дозволеніи имъ участвовать въ избраніи Папы.

Священная Коллегія, въ полномъ своемъ составѣ, состоитъ изъ 70-ти кардиналовъ: но число это никогда не бываетъ полное. Нынѣ ее составляютъ 62 члена, именно: 6 кардиналовъ-епископовъ: Микара (Кардиналъ-Деканъ), Макки, Ламбрускини (Канцлеръ, Статсъ-Секретарь), Остини, Кастракане и Маттеи; 48 Кардиналовъ-Священниковъ: Оппицони, Гайсрукъ, Чьенфугосъ-и-Ховелланосъ, Францони, Барберини, Серра-Кассано, Спинола, Монико, Бриньоле, Патричи, Албергини, Полидори, Тадини, Біанки, делла-Дженга, Аматъ, Маи, Согліа, Фальконіери, Оріоли, Тости, Меццофанти, де-Анджелисъ, Стерки, Феррети, Актонъ, Пиньятелли, Мастаи, де-ла-Туръ Довернъ, Піанетти, Ванничели, Альтіери, де-Бональдо, Джицци, Шварценбергъ, Корси, Вилладикани, Игначіо Кадолини, Антоніо Кадолини, Асквини, Каждіано де-Азеведо, Кларелли, Караффа ди-Траэтто, Симонетти, Пикколомини, Бернетъ, Систо-Рьяріо-Сфорца; 8 Кардиналовъ-Діаконовъ: Томазо-Рьяріо-Сфорца (Кардиналъ Каммергеръ), Бернетти (Вице-Канцлеръ), Галоцци, Фіески, Джіякки, Уголини, Массимо и Серафини. Изъ сего число 30 кардиналовъ находятся въ Римѣ, 17 въ римскихъ провинціяхъ, 8 въ другихъ италіанскихъ земляхъ, 3 во Франціи, 1 въ Бельгіи, 1 въ Испаніи, 1 въ Германіи и 1 въ Португаліи. Въ продолженіе правленія Григорія XVI, скончалось вообще 65 кардиналовъ, изъ коихъ 22 были имъ же и возведены въ сіе званіе. Изъ находящихся нынѣ въ живыхъ, двое только наименованы

Kollegium Święte, w zupełnym swoim komplecie, składa się z 70 Kardynałów; ale ta liczba nigdy nie jest pełną. Obecnie liczy ono 62 członków, to jest, 6 Kardynałów-Biskupów: Micara (Kardynał-Dziekan), Macchi, Lambruschini (Kanclerz, Sekretarz Stanu), Ostini, Castracane i Mattei; 48 Kardynałów-Kapłanów: Oppizoni, Gaysruck, Cienfugos-y-Jovellanos, Franzoni, Barberini, Serra-Cassano, Spinola, Monico, Brignole, Patrici, Alberghini, Polidori, Tadini, Bianchi, della Genga, Amat, Mai, Soglia, Falconieri, Orioli, Tosti, Mezzofanti, de Angelis, Stercky, Ferretti, Acton, Pignatelli, Mastai, de la Tour d'Auvergne, Pianetti, Vannicelli, Altieri, de Bonaldo, Gizzi, Schwarzenberg, Corsi, Villadicani, Ignacio Cadolini, Antonio Cadolini, Asquini, Cagiano de Azevedo, Clarelli, Caraffa di Traetto, Simonetti, Piccolomini, Bernet, Sisto Riario Sforza; 8 Kardynałów-Dyakonów: Tomaso Riario Sforza (Kardynał-Szambelan), Bernetti (Wice-Kanclerz), Galozzi, Fieschi, Giacchi, Ugolini, Massimo i Serafini. Z téj liczby 30 Kardynałów znajduje się w Rzymie; 17 w prowincyach Rzymskich; 8 w innych krajach Włoskich, 3 we Francyi, 1 w Belgii, 1 w Hiszpanii, 1 w Niemczech i 1 w Portugalii. Za panowania Papieża Grzegorza XVI umarło w ogóle 65 Kardynałów, z tych, 22 mianowanych przez niego. Z żyjących teraz, dwaj już tylko są mianowani przez Piusa VII (Kardynał Arcy-Kapłan Oppizzoni, i Kardynał-Szambelan, Tomaso Riario-Sforza), 7 przez Leona XII, wszyscy zaś reszta przez Grzegorza XVI.

9 *Іюня.*

Сегодня, по случаю празднованія при дворѣ дня рожденія Королевы, не будетъ засѣданія палатъ.

— По прибытіи Ибрагима-паши въ Лондонъ, тотчасъ посѣтили его многія знатныя лица, въ томъ числѣ, сэръ Робертъ Пиль и герцогъ Веллингтонъ. Сегодня, въ сопровожденіи герцога Веллингтона, присутствовалъ онъ на военномъ парадѣ, бывшемъ по случаю праздника дня рожденія Королевы. На этомъ парадѣ находились также принцъ Альбертъ и герцогъ Кембриджскій.

— Въ *Morning-Herald* называютъ политику Соединенныхъ Штатовъ жаждущею завоеваній, и утверждаютъ, что Англія, въ видахъ собственной пользы, должна содѣйствовать Мексиканцамъ, въ настоящей ихъ борьбѣ, кораблями и деньгами; ибо если Американцы одержатъ значительный надъ Мексиканцами перевѣсъ, то ихъ ничто не удержитъ отъ нападенія на англійскія владѣнія въ Сѣверной Америкѣ.

10 *Іюня.*

Давно уже предвидѣнный переломъ все болѣе и болѣе приближается къ своему осуществленію. Что онъ послѣдуетъ, въ томъ нѣтъ ни малѣйшаго сомнѣнія, но какъ и чѣмъ кончится—неизвѣстно. Въ Субботу собирались члены партіи виговъ нижней палаты, въ домѣ лорда Росселя, и единодушно положили, чтобы второму чтенію ирландскаго билля всѣми мѣрами препятствовать.

— По сообщенію корреспондента газеты *Börsen-Halle*, изъ Лондона, отъ 9-го Іюня, пренія по ирландскому биллю начались уже въ нижней палатѣ 8-го числа. Г. Сомервиль предложилъ, чтобы второе чтеніе сего билля отсрочено было на шесть мѣсяцевъ. Дальнѣйшія пренія отсрочены до 12-го Іюня. Протекціонисты, посредствомъ своего органа въ лицѣ лорда Бентинка, объявили себя противъ сего билля.

— На вчерашнемъ засѣданіи палаты лордовъ, когда лордъ Рипонъ предложилъ, чтобы палата преобразовалась въ комитетъ, для соображенія билля о назначеніи пенсіи лордамъ Гардинджу и Гоу, лордъ Монтигль объявилъ себя противъ статьи, коею опредѣлено, что правительство не будетъ удовлетворять ихъ назначенными пенсіонами до тѣхъ поръ, пока имъ будетъ производить оныя Остъ-Индская компанія. Лордъ убѣждалъ, что недостойно англійской націи, чтобы назначенный правительствомъ пенсіонъ, былъ въ зависимости отъ вознагражденія со стороны компаніи. Послѣ нѣсколькихъ другихъ рѣчей, палата приступила къ балотировкѣ, и по большинству 38 голосовъ противъ 26, исключила сказанную статью. Слѣдовательно министры испытали ударъ, который, какъ бы ни

Dnia 9 czerwca.

W dniu dzisiejszym dwór obchodzi rocznicę urodzin Królowéj, i z tego powodu nie obradują Izby.

— Po przybyciu Ibrahima-Baszy do Londynu, odwiedziły go natychmiast znakomite osoby, między innemi Sir Robert Peel i Xiąże Wellington. Dziś Ibrahim, w towarzystwie Xięcia Wellingtona, znajdował się na paradzie wojskowéj, która miała miejsce z powodu rocznicy urodzin Królowéj. Na tym wojskowym obrzędzie, znajdowali się także Xiążęta: Albert i Cambridge.

— *Morning-Herald* uważa politykę Stanów - Zjednoczonych za chciwą podbojów i twierdzi, że Anglia w własnym interessie powinna wspierać Mexykanów w ich teraźniejszéj walce, okrętami i pieniędzmi; gdyż jeżeli Amerykanie odniosą nad Mexykanami znaczny tryumf, tedy nic ich nie wstrzyma od uderzenia na angielskie posiadłości w Ameryce-Północnéj.

Dnia 10 czerwca.

Przesilenie, które oddawna było przewidziane, zbliża się olbrzymim krokiem. Że nastąpi, jest teraz niewątpliwém, ale jak i kiedy się skończy, trudno przewidzieć. W sobotę członkowie stronnictwa wigowskiego Izby Niższéj zgromadzili się w pałacu Lorda Russell, i postanowili jednomyślnie, aby drugie odczytanie irlandzkiego bilu przymusowego całemi siłami odeprzeć.

— Według doniesienia korrespondenta dziennika *Börsen-Halle* z Londynu, pod d. 9 czerwca, rozprawy nad irlandzkim bilem przymusowym, rozpoczęły się już w Izbie Niższéj d. 8. P. Somerville podał wniosek aby drugie odczytanie tego bilu odłożone zostało za sześć miesięcy. Dalsze rozprawy odroczono do dnia 12 czerwca. Protekcyoniści przez swój organ w osobie Lorda Bentinck oświadczyli się przeciw temu bilowi.

— Na wczorajszém posiedzeniu Izby Lordów, gdy na wniosek Lorda Ripon Izba miała się zamienić w Komitet dla roztrząśnienia bilu udzielającego pensye Lordom Hardinge i Gough, Lord Monteagle oświadczył się przeciw jednéj jego klauzuli, która stanowi, że rząd dopóty nie będzie im płacił uchwalonych pensyi, dopóki Kompania indyjska takowe udzielać im będzie. Lord twierdził, iż nie przystoi na lud angielski, aby uchwalona pensya od rządu, zawisła była od wynagrodzeń ze strony Kompanii. Po kilku jeszcze mowach za i przeciw, przystąpiła Izba do głosowania, i większością głosów 38 przeciw 26 wymazała powyższą klauzulę. Ministrowie doznali przeto klęski, która, jakkolwiek mało znacząca, jest z tego względu ważna, że była skutkiem koalicyi Wigów z ultra-Torysami.

Піемъ VII—(Кардиналъ Архи-Священникъ Оппицони и Каммергеръ Томасо Рьяріо-Сфорца); 7 Львомъ XII, всѣ же прочіе Григоріемъ XVI.

Прежде Католическія державы имѣли право назначать извѣстное число кандидатовъ въ кардиналы, которые назывались отъ-того *Коронными*, или отъ короны. Римъ теперь, какъ кажется, считаетъ это право неимѣющимъ обязательной силы, вслѣдствіе происшедшихъ перемѣнъ въ сношеніяхъ церкви съ разными государствами. При всемъ томъ, Франція и Австрія пользуются еще этимъ преимуществомъ. Но въ самомъ дѣлѣ, это нечто иное, какъ только право просить Папу, чтобы онъ наименовалъ кардиналомъ того, кого ему представляетъ Король; и хотя Папа обыкновенно изъявляетъ на это свое согласіе, случались однако примѣры и отказа. Кардиналы этого рода нынѣ во Франціи суть Архіепископы — Ліонскій и Экскій, и Аррасkій епископъ; въ Австріи, Венеціанскій патріархъ, а также Архіепископы: Миланскій и Зальцбургскій. Не надобно однако смѣшивать кардиналовъ коронныхъ съ кардиналами уроженцами земель, тѣмъ же коронамъ подчиненныхъ. Напримѣръ кардиналъ Маи, уроженецъ австрійской имперіи, нисколько не есть кардиналъ австрійской короны; кардиналъ Ламбрускини, Генуэскій уроженецъ, не есть также кардиналъ Сардинской короны. Папа пользуется правомъ избирать независимо, изъ всѣхъ націй, способнѣйшихъ людей для служенія церкви; но такъ какъ кардиналы почитаются вмѣстѣ и его совѣтниками, и необходимо, чтобы они дѣйствительно исполняли свою обязанность, то обыкновенно и избираетъ такихъ, кои живутъ или въ Римѣ, или близъ Рима.

(Продолженіе впредь.)

Niegdyś mocarstwa katolickie miały prawo podawać do nominacyi pewną liczbę Kardynałów, zwanych przeto do *Koronnymi*, czyli od Korony. Rzym teraz zdaje się uważać to prawo za upadłe, skutkiem zmian zaszłych w stosunkach Kościoła z rozmaitemi państwami. Z tém wszystkiém, Francya i Austrya używają jeszcze dotąd tego przywileju. W istocie jest to nic więcéj jak prawo proszenia Papieża, aby mianował Kardynałem tego, kogo mu Król przedstawia; a lubo Papież zwykle na to zezwala, były jednak i przykłady odmowy. Kardynałami tego rodzaju są teraz ze strony Francyi, Arcybiskupi: Lyoński i z Aix, i Biskup z Arras: ze strony Austryi, Patryarcha Wenecki, oraz Arcybiskupi: Medyolański i Salzburgski. Nie trzeba jednak mięszać Kardynałów koronnych, z Kardynałami urodzonemi w państwach tymże koronom podległych. Naprzykład, Kardynał Mai, urodzony w państwie Cesarza Austryackiego, nie jest bynajmniéj Kardynałem od korony Austryackiéj; Kardynał Lambruschini urodzony w Genui, nie jest bynajmniéj Kardynałem od korony Sardyńskiéj. Ojciec św. ma prawo wybierać sam ze wszystkich narodów, ludzi najzdolniejszych do służby Kościoła; tylko, że ponieważ Kardynałowie są zarazem jego radzcami, i potrzeba jest aby mogli istotnie obowiązku swego dopełniać, wybiera zwykle takich, którzy albo są w Rzymie, albo blizko Rzymu.

(Dalszy ciąg nastąpi).

былъ незначителенъ, однако важенъ по тому, что послѣдовалъ отъ коллиціи виговъ съ ультраторіями.

— Съ пакетботомъ *Tweed*, получены изъ Мексики слѣдующія донесенія: Генералъ Бустаменте отправился въ походъ, для подкрѣпленія мексиканскихъ войскъ въ Матаморасѣ. Въ Веракрузѣ все получило военный видъ. Американскій коммодоръ Коннорь, стоялъ съ тремя фрегатами, двумя корветтами и двумя бригами въ виду Веракруза, и ежеминутно ожидаалъ прихода пароваго фрегата *Missisipi*, съ которымъ получить онъ инструкціи. Между тѣмъ онъ имѣетъ предписаніе, при малѣйшемъ наступательномъ дѣйствіи со стороны Мексиканцевъ, тотчасъ бомбардировать Санъ-Жуанъ-Дулоа. Мексиканцы съ своей стороны заняты были вооруженіемъ этой крѣпости орудіями большаго размѣра.

— Донесенія изъ Ріо Жанейро сообщаютъ отъ 9-го Апрѣля, что въ половинѣ Марта произошло сраженіе между Аргентинцами и Монтевидеосцами, въ которомъ сіи послѣдніе были побѣждены.

— Pocztowy parostatek *Tweed* przywiozł z Mexyku następujące nowiny: Jenerał Bustamente udał się w pochód, dla wzmocnienia wojska mexykańskiego w Matamoras. W Veracruz wszystko przybrało wojenną postawę. Amerykański kommodor Connor stał z trzema fregatami, dwiema korwetami i dwóma brygami pod Veracruz i oczekiwał codzień na parową fregatę *Missisipi*, która ma mu przywieść nowe instrukcye. Tymczasem ma mieć rozkaz, za najmniejszym zaczepnym krokiem ze strony Mexykanów, bombardować San Juan d'Ulloa. Mexykanie ze swéj strony zajęci byli uzbrojeniem téj twierdzy w działa ciężkiego kalibru.

— Wiadomosci z Rio-Janeiro donoszą pod d. 9 kwietnia, że w połowie marca zaszła bitwa między Argentyńczykami i Montevideanami, w któréj ostatni mieli być pobici.

Италія.

Римъ, 2 Іюня.

Когда распространилась вѣсть о кончинѣ Его Святѣйшества Папы, улицы Рима наполнились толпами жителей, на лицѣ коихъ изображалось уныніе; поминутно раздавался барабанный бой военныхъ командъ, сопровождавшихъ находившихся на работахъ арестантовъ, коихъ поспѣшно разводили по тюрьмамъ; на площади Корсо разъѣзжали курьеры, отправленные къ иностраннымъ посланникамъ съ увѣдомленіемъ о кончинѣ Папы, также къ отсутствующимъ кардиналамъ, съ приглашеніемъ ихъ собраться на Конклавъ. Вчера вечеромъ кардиналъ Патрици, извѣстивъ о кончинѣ Папы духовенство, предложилъ оному молиться за упокой души Его Святѣйшества. Сегодня утромъ смертные останки усопшаго были бальзамированы; завтра начнется отпѣваніе тѣла въ соборѣ Св. Петра. Впредь до избранія Папы, гражданскими дѣлами завѣдываетъ сенатъ. Созвавъ такъ называемую городскую гвардію, сенатъ отправилъ отъ оной патрули во всѣ части города, приказавъ также въ 12 частяхъ онаго поднять флаги съ надписью „*Sede vacante*.“ Преставившійся Папа, учиненнымъ въ 1837 году, во время холеры, духовнымъ завѣщаніемъ, назначилъ исполнителемъ послѣдней своей воли кардинала Маттеи; онъ отказалъ въ пользу Пропаганды находящіяся въ Банкѣ Св. Духа суммы; записалъ также разныя суммы въ пользу богоугодныхъ заведеній, для придворныхъ служителей, и на богослуженія за упокой его души. Наслѣдство послѣ покойнаго Папы достается малолѣтнимъ дѣтямъ его племянниковъ.

— Вчера происходило собраніе начальниковъ Святой Коллегіи, кардиналовъ: Макара, Францони и Ріаріо Сфорціо. Всѣ чиновники утверждены въ своихъ должностяхъ. Лица на которыя можетъ пасть выборъ въ Папы суть кардиналы: Маттеи, Фальконіери и Оріоли.

3 Іюня.

Тѣло покойнаго Папы набальзамировано и вчера перенесено въ капеллу Сикста, а сегодня поставлено на катафалкѣ. Пенитенціаріи церкви Св. Петра молятся безпрестанно при гробѣ. Завтра тѣло будетъ перенесено въ придѣлъ Святыхъ Даровъ въ соборѣ Св Петра. Четыре гвардейца, въ траурѣ, стоятъ при гробѣ. Кромѣ огромныхъ восковыхъ свѣчей, въ придѣлѣ нѣтъ никакихъ украшеній. Вчера и сегодня, всѣ находящіеся здѣсь кардиналы, собирались на конгрегацію, для совѣщаній о высылкѣ въ различныя провинціи пролегатовъ, для замѣщенія тамъ же кардиналовъ-легатовъ, приглашенныхъ на конклавъ.

4 Іюня.

Смертные останки Папы Григорія XIV, перенесены въ Базилику Св. Петра, и поставлены въ придѣлѣ Евхаристіи. Святая коллегія собиралась въ первое приготовительное засѣданіе въ залѣ *Dei Paramenti*, подлѣ капеллы Сикста IV. Секретарь собранія прочиталъ громко каноническіе уставы, относящіеся къ выбору первосвященника церкви: послѣ чего всѣ кардиналы дали присягу въ строгомъ соблюденіи сихъ правилъ. Потомъ въ собраніи уничтожены бы-

Włochy.

Rzym, 2 czerwca.

Od chwili rozejścia się wieści o śmierci Ojca św., Rzym stał się niepodobnym do siebie. Ulice są przepełnione tłumami, na których obliczu malują się przerażenie i smutek; huk bębnów odzywa się co chwila, towarzyszących oddziałom wojska, lub więźniów galerowych, których co najśpieszniéj z robót publicznych do więzienia odprowadzano. Podługiem Corso przebiegają wciąż gońce, wiozący smutną wieść Nuncyatorom Papiezkim w obcych krajach, lub nieobecnym w Rzymie Kardynałom wezwanie na Konklawe. Wczoraj wieczorem Kardynał Patrizi ogłosił urzędowie śmierć Ojca św. i wezwał duchowieństwo świeckie i zakonne, do odbywania modłów za duszę zmarłego. Dziś rano odbyło się nabalsamowanie ciała, a jutro rozpoczyna się żałobne nabożeństwo w kościele św. Piotra. W czasie osierocenia stolicy Apostolskiéj, rząd świecki spoczywa w ręku Senatu. Władza ta powołała dzisiaj do broni tak zwaną Gwardyą Miejską (Urbana), i rozesłała po całém mieście patrole; przyczém także kazano wywieśić w 12-tu dzielnicach miasta chorągwie z napisem „*Sede vacante*.“ Testament napisany przez Ojca św. podczas cholery 1837 r., mianuje wykonawcą ostateczněj jego woli Kardynała Mattei. Aktem pomienionym, zapisał Propagandzie summy, złożone w banku św. Ducha, prócz tego poczynił znaczne legata dla swoich służących, zakładów dobroczynnych, tudzież nanabożeństwo za swoję duszę. Głównymi spadkobiercami Ojca św. są nieletnie dzieci jego synowców.

— Wczoraj odbywała się kongregacya trzech naczelników św. Kollegium, to jest Kardynała Arcy-Dziekana Micara, Kardynała Arcykapłana Franzoni i Kardynała Archidyakona, Riario Sforza. Wszyscy urzędnicy potwierdzeni zostali na swych posadach. Z pomiędzy Prałatów, o których sądzą, iż mogą dostąpić najwyższego dostojeństwa Kościoła, wymieniają Kardynałów: Mattei, Falconieri i Orioli.

Dnia 3 czerwca.

Nabalsamowane ciało Ojca św., wniesione wczoraj wieczorem uroczyście do kaplicy Syxtyńskiéj, wystawione dziś zostało na paradném łożu. Penitencyonaryusze Kościoła św. Piotra, modlą się przy niém bez przestanku. Jutro ciało przeniesione będzie do kaplicy N. Sakramentu, w kościele św. Piotra. Cztérech gwardzistów z żałobą na broni, stoi około trumny. Oprócz olbrzymich pochodni woskowych, nie widać żadnéj ozdoby w kaplicy, do któréj lud tysiącami się tłoczy. Wczoraj i dzisiaj wszyscy tu obecni Kardynałowie zebrali się na jeneralną kongregacyą, aby się naradzić względem wysłania Prolegatów do rozmaitych prowincyi dla zastąpienia tamże Kardynałów-Legatów, na Konklawe wezwanych.

Dnia 4 czerwca.

Zwłoki Papieża Grzegorza XVI-go, przeniesione zostały dzisiaj do Bazyliki św. Piotra i wystawione w kaplicy N Sakramentu. Kollegium święte zebrało się poprzednio w sali zwanéj: „Dei Paramenti“ przed kaplicą Syxtusa IV-go, aby odbyć piérwsze posiedzenie przygotowawcze. Sekretarz kongregacyi odczytał głośno ustawy kanoniczne o wyborze Najwyższego Kapłana, a następnie wszyscy Kardynałowie złożyli przysięgę najściślejszego dopełnienia powyższych przepisów. Następnie zniszczono

ли перстень рыбаря и печать; утвержденъ Римскій губернаторъ и назначены два кардинала для пріуготовительныхъ распоряженій по составленію конклава въ Квиринальскомъ дворцѣ. Завтра утромъ, кардиналъ Макки, въ сопровожденіи всего высшаго духовенства, совершитъ первую панинхиду за упокой души скончавшагося Папы. Говорятъ, что покойный Папа оставилъ буллу, коею возложилъ на святую коллегію обязанность, немедленно собраться послѣ его смерти, и приступить къ избранію ему преемника.

Португалія.

Лиссабонъ, 30 *Мая.*

Въ продолженіе минувшихъ 10-ти дней, городъ нашъ былъ зрѣлищемъ важныхъ смятеній. Новымъ кабинетомъ герцога Пальмеллы, о составѣ коего было сообщено отъ 20-го Мая (*См. N. 44 Вилен. Вѣст.*) не были довольны взволнованные умы. Преимущественно требовали удаленія герцога Терцейрскаго, который былъ членомъ министерства Кабраля. 21-го числа дѣла дошли до того, что вынуждены были употребить войско для разсѣянія мятежнической толпы; при чемъ около 20 жителей Лиссабона лишились жизни. Это еще болѣе изволновало народонаселеніе столицы, и войска собраны были въ казармы, чтобы воспрепятствовать новому столкновенію. 24-го числа, вечеромъ, толпы возмутителей появились снова на улицахъ. Муниципальная гвардія и часть линѣйныхъ войскъ противопоставили имъ сильное сопротивленіе. Борьба продолжалась до слѣдующаго дня, въ который бывшій министръ Коста-Кабраль и двое братьевъ его, противъ которыхъ преимущественно воставало негодованіе народа, бижали на французскій корабль, на которомъ отплыли въ Кадиксъ. На другой день, Королева послала за Г. Мусинье д'Альбукерке и пригласила его вступить въ составъ новаго кабинета, на что онъ соглашался въ такомъ только случаѣ, когда въ ономъ не будетъ герцога Терцейрскаго. Наконецъ, 26-го числа, послѣ продолжительныхъ по сему поводу совѣщаній, новый кабинетъ былъ составленъ. Онъ состоитъ изъ слѣдующихъ членовъ: Пальмелла, президентъ совѣта и министръ Финансовъ; Лаврадіо, министръ иностранныхъ дѣлъ; Мусинье д'Альбукерке, министръ внутреннихъ дѣлъ; Сальданья, министръ военный; Лорейра, министръ морскій и временно Военный; Филиппе де-Соре, министръ юстиціи. Всѣ члены кабинета—Хартисты, и Пальмелла тщетно старался образовать министерство коалиціонное, потому что Королева объявила себя рѣшительно противъ членовъ партіи настоящаго возстанія, и замѣтила, что она скорѣе оставитъ корону, чѣмъ допуститъ сентабристовъ къ кормилу правленія. Сообщенное испанскими газетами извѣстіе объ отреченіи Королевы, совершенно ложно.

— Еще до составленія новаго кабинета, 25-го числа, Королева, по совѣту Пальмеллы, распустила кортесовъ, послѣ того, какъ 23 числа засѣданія ихъ были уже закрыты. Новыя палаты должны собраться 1-го Сентабря. Того же числа послѣдовало постановленіе Королевы, коимъ совершенно измѣнена система взиманія налоговъ, которая именно и причинила настоящее возстаніе. Мѣра эта произвела благодѣтельное вліяніе на усмиреніе умовъ въ столицѣ; но въ провинціяхъ волненія все еще продолжаются; революціонныя юнты образовались уже въ городахъ: Вилла-Реалѣ, Коимбрѣ, и Леирѣ, и стараются возстановить національную гвардію, распущенную министерствомъ Кабраля.

— Въ сегодняшнемъ номерѣ газеты *Diario*, обнародована амнистія для всѣхъ участвовавшихъ въ смятеніяхъ, происходившихъ въ Торресъ-Новасѣ и въ Альмеирѣ, и возвращеніе имъ имѣній и должностей, коихъ они лишились безъ судебнаго приговора.

— Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ, появился на краткое время, со своею эскадрою, на Тагѣ, въ виду Лисабона, 26 го числа; но въ слѣдствіе тамошнихъ происшествій, того же число отплылъ въ море.

pierścień Rybaka i pieczęcie Papieża,' zatwierdzono na urzędowaniu Gubernatora Rzymu i upoważniono 2-ch Kardynałów do przedsięwzięcia potrzebnych przygotowań do Konklawe w pałacu Papiezkim na górze Kwirynalskiéj. Jutro rano Kardynał Macchi, w assystencyi całego wyższego duchowieństwa, celebrować będzie piérwszą Mszę za duszę zmarłego Ojca św. Zapewniają z dobrego źródła, że zmarły Papież pozostawił bulę, przez którą wzywa Kollegium święte, aby się zgromadziło natychmiast po jego śmierci i przystąpiło jak najśpieszniéj do wyboru jego następcy.

Portugalia.

Lizbona, 30 *maja.*

W ciągu upłynionych dni 10-ciu miasto nasze było teatrem ważnych zaburzeń. Nowy gabinet Xięcia Palmelli, z d. 20 maja, o którego składzie doniesioném było, (*Ob. N. 44 Kur. Wil*) nie zadowolnił umysłów. Przedewszystkiém domagano się usunięcia Xięcia Terceiry, który był członkiem ministerstwa Kabrala. Dnia 21 rzeczy doszły do tego stopnia, że musiano użyć wojska do rozproszenia buntowniczych tłumów; przyczém kilkunastu mieszkańców Lizbony utraciło życie. Wypadek ten rozjątrzył jeszcze bardziéj ludność stolicy; wojsko zostało ściągnięte do koszar, aby nowemu starciu się zapobiedz. Dnia 24 wieczorem, tłumy wichrzycieli ukazały się znowu na ulicach. Gwardya municypalna i część wojska liniowego silny stawiły im opór. Walka trwała do dnia następnego, w którym były Minister Costa-Cabral, i dwaj jego bracia, przeciw którym mianowicie srożyła się niechęć ludu, schronili się na okręt francuzki, na którym udali się do Kadyxu. Nazajutrz, Królowa wezwała P. Mouzinho d'Albuquerque, aby wszedł do składu nowego gabinetu, na co tenże przystał pod tym warunkiem, ażeby Xiąże Ferceira złożył tekę ministerstwa wojny. Po długich z tego względu układach, dnia 26 nakoniec utworzone zostało nowe ministerstwo. Skład jego jest następujący: Xiąże Palmella, Prezes Rady i Minister skarbu; P. Lavradio, Minister spraw zagranicznych; Mouzinho d'Albuquerque, Minister spraw wewnętrznych; Saldanha, Minister wojny; Loreira, Minister marynarki; Felippe de Sonre, Minister sprawiedliwości. Wszyscy ci członkowie gabinetu należą do stronnictwa Chartystów. Xiąże Palmella napróżno usiłował utworzyć ministerstwo koalicyjne, gdyż Królowa oświadczyła się wręcz przeciw członkom z łona obecnego powstania, i zapowiedziała stanowczo, iż raczéj złoży koronę, niż dopuści Septembrystów do władzy. Umieszczona w pismach hiszpańskich wiadomość o abdykacyi Królowéj, jest zupełnie fałszywą.

— Przed utworzeniem jeszcze nowego gabinetu, d. 25, Królowa idąc za radą Xięcia Palmelli, wydała dekret rozwiązujący Kortezy, których posiedzenia już d. 23 zamknięte zostały. Nowe Izby mają się zebrać d. 1 września. Przez drugi dekret tejże daty, zniesiony został system podatkowania, który właśnie teraźniejsze powstanie wywołał. Środek ten wpłynął znacznie na uspokojenie umysłów w stolicy; ale w prowincyach zaburzenie jeszcze trwa ciągle. Junty rewolucyjne utworzyły się już w miastach: Villa-Real, Koimbrze i Leiria, i pracują nad przywróceniem gwardyj narodowych, rozwiązanych przez ministerstwo Kabrala.

— W dzisiejszym numerze gazety *Diario*, wydrukowany jest dekret, ogłaszający amnestyą dla wszystkich, którzy mieli udział w powstaniach zaszłych w Torres-Novas i w Almeirze, tudzież wracający im dobra i urzędy, których zostali pozbawieni nie w skutek sądowego wyroku.

— J. C. W. Wielki Xiąże Konstantyn Nikołajewicz, ukazał się na krótką chwilę ze swą eskadrą na Tagu przed Lizboną, d. 26, lecz z powodu tamecznych wypadków, tegoż dnia odpłynął na morze.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 18-го Іюня 1849 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*